

Complexnummer: 508676

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

R.K. Kerk Maria Geboorte

Aantal complexonderdelen

2

Monumentnummers van complexonderdelen

508677, 508678

Woonplaats

Dronryp

Gemeente

Waadhoeke

Provincie

Fryslân

Locatie van het hoofdobject

Dûbelestreek 14, 9035 AJ te Dronryp

Complexomschrijving

Inleiding

Het complex, dat op een vrij smal terrein ligt, niet ver en ten zuiden van de Buorren, bestaat uit de Rooms-Katholieke KERK "Maria Geboorte" en de PASTORIE, omsloten aan de voorzijde door een MUURTJE met ezelsrug. De kerk van het type zaalkerk is in 1839 in Waterstaatsstijl gebouwd door architect A. van der Moer -aannemer was P.J. van der Wal uit Leeuwarden- als vervanging van de oude schuilkerk uit 1734 die op de plaats van het huidige parochiehuis stond, die op haar beurt de nog oudere schuilkerk aan de Hommemastrjitte verving. In 1939, op aandringen van de toenmalig pastoor, heeft het kerkbestuur opdracht gegeven aan architect J.M. van Hardeveld uit Amsterdam om een nieuw voorportaal, een nieuwe toren en een nieuwe pastorie te bouwen. Zij werden gebouwd in een stijl, verwant aan de Delftse School. De nieuwe pastorie kwam ten zuiden van de naar het oosten gerichte kerk te liggen. De kerk ligt teruggedrooid ten opzichte van de weg. Tussen de oude pastorie uit ca. 1890 (ten noorden van de kerk, die nu de functie heeft van verenigingsgebouw met kerklokale), de nieuwe pastorie en de kerk is een pleintje ontstaan. Hiervoor langs is een lage gemetselde muur met ezelsrug gebouwd, die ter hoogte van de ingang is onderbroken. Achterin de smalle tuin is in 1839 in bruine bakstenen een koetshuis onder zadeldak met zwarte gegolfde Friese pannen gebouwd. Het perceel voor de begraafplaats, ten westen van de kerk, is rond 1930 aangekocht. De oude pastorie, het koetshuis en de begraafplaats vallen buiten bescherming van rijkswege vanwege te gering belang.

Waardering

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Het complex van de Rooms-Katholieke kerk "Maria Geboorte" met pastorie en muurtje te Dronrijp is van cultuurhistorisch en architectuurhistorisch belang:

- als uitdrukking van een geestelijke ontwikkeling;
- voor de geschiedenis van de architectuur;
- vanwege de esthetische kwaliteit van het ontwerp;
- vanwege het materiaalgebruik en de ornamentiek;
- voor het aanzien van de streek en het dorp;
- vanwege de architectonische gaafheid van het ex- en interieur;
- vanwege de architectonische kwaliteit van de samenstellende onderdelen (kerk en pastorie omsloten door muurtje);
- in relatie tot de structurele en visuele gaafheid van de dorpse omgeving.

Monumentnummer*: 508677

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	28 januari 1998
Kadaster deel/nr	82778/43

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>		
Dronryp	Waadhoeke	Fryslân		
<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Dronrijp	B			1509

Omschrijving**

Inleiding

De Rooms-Katholieke KERK "Maria Geboorte" te Dronrijp is in 1839 gebouwd, naar ontwerp van architect A. van der Moer in Waterstaatsstijl; aannemer was P.J. de Wal uit Leeuwarden. In 1939 is de oostelijk gerichte voorgevel met toren vervangen door een nieuwe voorgevel in de stijl van de Delftse School. In dezelfde tijd is ook de nieuwe pastorie aan de zuidzijde gebouwd. De nieuwe voorgevel met toren (en de pastorie)- zijn ontworpen door de Amsterdamse architect J.M. van Hardeveld. Opdrachtgever was het kerkbestuur van de Rooms-Katholieke kerk. Het Mariabeeld op de voorgevel van de kerk (1939) is door de Hongaar M. Hoffer vervaardigd, leraar tekenen en handenarbeid te Leeuwarden. Het beeldhouwwerk in de kerk, Maria en Joseph, is van J.P. Maas Loos uit Haarlem; het schilderwerk, de grote schildering boven het hoofdaltaar en de kruiswegstaties, zijn van de kunstenaar Otto de Boer (Woudsend), respectievelijk uit 1839 en 1841.

Omschrijving

De kerk, van het type kerkzaal, heeft een globaal rechthoekige plattegrond; aan de achterzijde is over de volle breedte van schip en zijbeuken de sacristie gebouwd, die vanaf de kerk toegankelijk is. Het kerkgebouw wordt gedekt door een samengesteld dak: boven het schip met opgaande lichtbeuk een zadeldak met zwarte nieuwe Hollandse pannen en boven de zijbeuken en de sacristie lessenaarsdaken. Voor het bouwdeel uit 1939 zijn voor de plint grote handvorm-bakstenen gebruikt, voor de eerste en tweede bouwlaag en de toren kleine roodbruine handvorm-bakstenen. De zijgevels, de achtergevel en de sacristie uit 1839 zijn in bruine bakstenen opgetrokken. Het deel tussen de segmentboogvormige vensters is met houten planken bekleed. De toren bestaat uit een hoog basement met aan twee zijden twee steunberen en twee versnijdingen. In de bovenste (met biforae) zijn rond 1945 de drie klokken geplaatst. Hierboven een balustrade en de met zink beklede bekroning. De zinken lantaarn wordt door zuilen omgeven met daarop een kroonlijst en een haan als windwijzer. In de toren is de hoofdingang geplaatst: een brede houten deur in geblokte omlijsting met, boven een zware latei, een bovenlicht met segmentboog en glas-in-lood. Verder, van beneden naar boven, het Maria-beeld met Kind op een sokkel, het jaartal 1939, en een dicht gezet verticaal venster.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Aan de zuidzijde, in de hoek gevormd door toren en voorgevel, is een polygonale traptoren met tochtportaal geplaatst. Aan de noordzijde de doopkapel en een venster met bovenlicht en glas-in-lood aan de voorzijde en een zij-ingang aan de noordzijde. Tegen de zuidelijke zijgevel is het kolenhok met oven geplaatst. Beide zijgevels zijn blind en worden gedekt door een lessenaardak dat overgaat in de lichtbeuk met rabat. Hier zitten aan weerszijden vijf segmentbogige meerruitsvensters. In de achtergevel zijn nieuwe vensters ingebracht in het naar het westen uitstekende sacristie-gedeelte.

Het INTERIEUR van de kerk in Waterstaatsstijl is qua indeling oorspronkelijk, ook wat betreft het voorportaal en de toren uit 1939, die met geel en blauw geglazuurde bakstenen zijn bekleed. In de zaal dragen zes grote holle Dorische zuilen een hoog hoofdgestel onder hoge lichtbeuken. Tot de inrichting behoren o.m. de voorste twee houten banken uit 1839 en de overige uit ca. 1900, de vier neogotisch geschilderde kandelaars, een zilveren Godslamp, de schildering achter het hoofdaltaar -die de verheerlijking van Christus voorstelt- en de 14 Kruisweg Staties uit 1848, beide van Otto de Boer, de biechtstoel uit 1895, waarop het opschrift in neogotische letters: COR CONTRITUM ET UMILIATUM / DEUS NON DESPIACIAS. In de zuidwestelijke hoek een oud zijaltaar met vernieuwd tabernakel, waarop het gipsen Maria-beeld op houten consoles met geschilderde neogotische motieven op de achtergrond, van J.P. Maas Loos. Aan de overzijde, ook van Maas Loos, het beeld van Joseph.

Bij het voorportaal het standbeeld van de Heilige Leed, een beeld van de heilige Franciscus en het Passiekruis uit 1890, geschonken aan de kerk ter gelegenheid van een volksmissie. In het plafond drie gestucte rozetten in reliëf met de symbolen die Geloof, Hoop en Liefde symboliseren. In het midden hiervan hangen drie koperen kroonluchters. Achter de tribune uit 1939 het éénklaviers orgel, vervaardigd door L. van Dam en Zonen in 1882. De houten orgelkas is van rijk snijwerk voorzien. In de doopkapel een vaasvormige, blauwgroene doopvont met vismotief en kruis.

Waardering

De Rooms-Katholieke kerk uit 1839/1939 is van cultuurhistorisch en architectuurhistorisch belang:

- als uitdrukking van een geestelijke en maatschappelijke ontwikkeling;
- voor de geschiedenis van de architectuur;
- vanwege de esthetische kwaliteit van het ontwerp;
- vanwege het materiaalgebruik en de ornamentiek;
- vanwege de situering, verbonden met de positie van het Katholieke geloof binnen de dorpsgemeenschap;
- vanwege de architectonische gaafheid van het exterieur en het interieur;
- vanwege de architectonische gaafheid van de samenstellende onderdelen;
- in relatie tot de structurele en visuele gaafheid van de dorpse omgeving.-

Hoofdcategorie

Religieuze gebouwen

Subcategorie

Kerk en kerkonderdeel

Functie

Kerk

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 508678

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	28 januari 1998
Kadaster deel/nr	82778/30

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>		
Dronryp	Waadhoeke	Fryslân		
<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Dronrijp	B			1509

Omschrijving**

Inleiding

De blokvormige PASTORIE, horend bij de Rooms Katholieke Kerk te Dronrijp, bevindt zich aan de zuidzijde van het kerkgebouw en is naar het oosten georiënteerd. Zij ligt aan de hoofdweg met de voorgevel parallel daaraan.

De noordelijke zijgevel grenst voor een deel aan de kerk. De pastorie is in 1939 gebouwd als vervanging van de nog bestaande oude pastorie -die nu als verenigingslokaal dienst doet-, in een aan de Delftse School verwante bouwstijl. Het ontwerp is van architect J.M. van Hardeveld te Amsterdam.

Omschrijving

De pastorie heeft een nagenoeg rechthoekige plattegrond en wordt gedekt door een zadeldak met Hollandse pannen en een schoorsteen. Over de keuken en bijkeuken, aan de achterzijde, ligt een plat dak. In het dakschild aan de noordzijde zit een dakkapel met glas-in-lood en een schuingelegd dak met pannen. In het zuidelijke dakschild een driedelige dakkapel met plat dak. Het gebouw bestaat uit twee bouwlagen met een hoge zolderverdieping. De plint is uit bruingrijze, handvorm bakstenen opgetrokken en wordt door een rollaag gescheiden van de rest van de gevel. De gevels zijn in roodbruine handvorm bakstenen opgetrokken. De voorgevel is in 'viersteens' keperverband opgemetseld; de zij- en achtergevels in een variatie van klezoorverband; de halfronde boogtrommels van de vensters in mozaïekverband. De voorgevel wordt door de vensterindeling regelmatig verdeeld. In de eerste bouwlaag zijn drie zesruitsvensters met driedelig bovenlicht, halfronde boog met aanzetstenen en mozaïekboogtrommel. In de tweede bouwlaag zitten drie rechthoekige vierruitsvensters met driedelig bovenlicht en rollaag, in het midden van de top een lichtgebogen vierruitsvenster. In de noordelijke zijgevel zit een uitbouw met geknikt zadeldak met pannen, met een rechthoekig zesruitsvenster met ruitvormig glas-in-lood in het rechthoekige bovenlicht.

Ten noorden ervan de houten voordeur op gemetselde stoep onder een afdak met pannen, tussen geblokte pilaren en gebogen strek.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Ten noorden van de voordeur, over de tweede bouwlaag, een groot rechthoekig venster met glas-in-lood dat de trapgang verlicht en een dienstingang. In de zuidelijke zijgevel van oost naar west in de eerste bouwlaag een erker met balkon, een verticaal drieruitsvenster, drie zesruitsvensters met bovenlichten en een dubbele vierruitstuindeur met stoep. In de tweede bouwlaag, van oost naar west boven de erker de houten balkondeur met bovenlicht, een verticaal tweeruitsvenster met bovenlicht en drie vierruitsvensters met driedelig bovenlicht. De noordelijke en de zuidelijke zijgevels worden door een houten hoofdgestel met geblokte lijst afgesloten. In de achtergevel een verticaal venster, in de eerste bouwlaag een brede deur naar het platte dak van de bijkeuken en in de top van de zolderverdieping een lichtgebogen venster. In de bijkeuken in de westelijke gevel een houten deur en een venster en in de zuidelijke gevel twee meerruitsvensters, waarvan die aan de westzijde deels niet origineel is.

Het INTERIEUR is qua indeling en inrichting origineel. Vanaf de ingang aan de noordzijde komt men in een tochtportaal en de hal, beide versierd door een hoge lambrisering van lichtbruin en groen geglazuurde bakstenen. In de hal deuren naar -van links naar rechts- een spreekkamer, de kamer van de pastoor (met erker), de zaal en de eetkamer -die door een houten wand met panelenmotief gescheiden worden- en de keuken met bijkeuken. Deze zijn deels gemoderniseerd. In de overige vertrekken zijn onder meer aanwezig de originele houten deuren, de waarschijnlijk kartonnen plafonds, de kasten en de kastdeuren. Rechts van de keuken is een halletje dat toegang geeft tot de kerk. De trap wordt versierd door een gelijke lambrisering van geglazuurde, gesinterde lichtbruine en groene bakstenen die aan de buitenzijde in de muur van de vide doorloopt. Aan de ruime vide met vier segmentbogen zijn drie logeerkamers, de slaapkamer van de pastoor met balkon en de slaapkamer van de huishoudster aan de westzijde, plus een badkamer en een toilet. Origineel zijn o.m. alle deuren, plafonds, kasten en het toilet. Aan de west- en aan de oostzijde van de grote zolderverdieping met originele kap zijn twee kamers met kasten.

Waardering

De pastorie van de Rooms Katholieke Kerk te Dronrijp is van cultuurhistorisch en architectuurhistorisch belang:

- vanwege de esthetische kwaliteit van het ontwerp;
- vanwege het materiaalgebruik en de ornamentiek;
- als essentieel onderdeel van een complex dat cultuurhistorisch en architectuurhistorisch van nationaal belang is;
- vanwege de architectonische gaafheid van het exterieur en het interieur;
- in relatie tot de structurele en visuele gaafheid van de dorpse omgeving.

Hoofdcategorie

Religieuze gebouwen

Subcategorie

Kerkelijke dienstwoning

Functie

Pastorie(F)